

Література:

1. Балишев М.В. Проблемні питання визначення поняття та ознак юридичної відповідальності. Юридичний науковий електронний журнал. № 2/2023. С. 20;
2. Зайчук О.В., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Академічний курс. Підручник. Юрінком Інтер. Київ, 2006 URL: https://www.ebk.net.ua/Book/law/zaychuk_tdp/part3/2402.htm;
3. Грек Т. Б. Правова природа юридичної відповідальності: поняття, принципи та види. Адвокат. 2010. № 10. С. 41–45.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-68>

SOCIO-POLITICAL DESTABILIZATION OF THE EVOLUTIONARY TYPE

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДЕСТАБІЛІЗАЦІЯ ЕВОЛЮЦІЙНОГО ТИПУ

Riabinina K. V.

*Student
Educational and Research Institute
of Public Administration and Civil
Service of Taras Shevchenko
National University of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

Рябініна К. В.

*студентка І курсу
Навчально-науковий інститут
публічного управління та державної
служби Київського національного
університету імені Т. Г. Шевченка
м. Київ, Україна*

Стабільність життєдіяльності держави вразлива під впливом різних факторів і перманентних криз, при генерації і взаємодії яких виникають різномірні процеси переходу нової трансформації і біфуркації. «Стабілізація – зміцнення, укріплення, приведення чого-небудь у стійкий стан; стан стійкості, постійності». [1]. Треба зауважити, що державні інституції повинні розуміти і виконувати дії, направлені на захист національних інтересів країни. Ефективна економіка та реформування, яка приносить результати і підтримується суспільством, стабільна соціально-економічна політика держави, також самокритика, прозорість та відкритість всіх гілок влади, співпраця з бізнесом, дозволяють визначити та спрямувати стратегічні вектори розвитку еволюційним шляхом. Системність та інтенсивність кризових ситуацій відображається в часовому просторі і супроводжується соціально-

політичною дестабілізацією державної роботи інституцій, реагуючи навіть на незначні компоненти динаміки розвитку країни. Дослідження системи соціально-політичної дестабілізації, яка включає напрями вивчення та застосування теоретико-методологічної безпеки, синергетики, з чітким аналізом всього процесу, з впливами збурень, кризами, ризиками, розглядають та аналізують як позитивні так і негативні сценарії розвитку дій. Системне ігнорування реальних процесів, неефективне використання ресурсів та не раціональність прийняття рішень можуть привести до точки неповернення та трансформації обернених дій стабілізації. Тому ключовими елементами соціально-політичної дестабілізації є когнітивні, поступово-узгоджені елементи еволюційного направлення.

Процес дестабілізації складний, тому і виконавці дії є учасниками багаторівневого, багатофункціонального спланованого сценарію. Політичні ініціатори чи їх опоненти на політичній арені, окремий контент суспільства чи загально-направлений прошарок суспільства, спрямований на реформування та розвиток, бути який актор впливає один на одного і несе в собі рішучу ефективність прийняття рішень на перспективу, хоча рівень ризиків невиконання цілей і завдань є високий. Беручи за основу головну мету виконавців-учасників дестабілізації – реформування та розвиток суспільства у постдестабіліційний період, то такий процес можна назвати дестабілізацією еволюційного типу. «Однією із закономірностей дестабілізації суспільно-політичної системи еволюційного типу є те, що якщо належного моніторингу результатів та уточнення параметрів реформ не буде, то скоріш за все її ініціатори потраплять у ситуацію, яку можна назвати «зачарованим колом» під назвою «реформи заради реформ» [2].

Для прийняття рішення системи державного регулювання та управління у сфері соціально-політичної безпеки, виділені когнітивні характеристики, які дозволяють, визначати, який тип дестабілізації соціально-політичної системи має місце: еволюційний (реформування та результати існування пострадянського періоду), модернізаційний («перебудова» М. Горбачова (зміна вектору суспільно-політичного розвитку)), трансформаційний (подолання корупційних та консервативно-традиційних режимів) чи комбінований (використання елементів вище запропонованих типів). Не останній фактор впливу на соціально-політичну дестабілізацію країни є зовнішніх факторів (вказівок зовні) та фактор штучних ініціатив, для цілеспрямованого генерування загроз національній безпеці.

При аналізі мотивів та чинників ініціаторів дестабілізації можна виділити структурні елементи, які систематизують порядок функціонування та стійкість зорієнтованості. Пропонується три рівні

порядку: – «нижній (моральний рівень), який структурується категоріями (нормами), морального порядку, що є визначальними для певного суспільства (релігія, суспільна мораль, у тому числі загальні уявлення суспільства про добро і зло та моральні заборони, історичні традиції, національні звичаї, співвідношення між індивідуалізмом і колективізмом тощо); – середній (юридичний рівень), який структурується нормами права; – верхній (концептуальний рівень), який вибудовує певну концепцію розвитку суспільства (фіксує програму та цілі розвитку, механізми їх досягнення, необхідні ресурси тощо)» [3].

Вивчення дестабілізації соціально-політичної системи держави носить комплексний характер, а саме: застосування принципів і підходів системно-синергетичного аналізу; врахування зміни пріоритетів у структурі виробництва; розуміння того, що сучасні системи забезпечення національної безпеки складаються із взаємопов'язаних політичних, економічних та інших підсистем; врахування результатів філософсько-політологічного та правового аналізу процесу забезпечення безпеки досліджень нормативно – ціннісної та етичної суті вказаного процесу, а також факторів, які сьогодні справляють визначальний вплив на безпечний розвиток соціальної системи» [2].

Слід зауважити, що фундаментальними характеристиками є морально-етичні норми, базуючись на національно-ідентичних особливостях суспільства, унікальності українських рис, і руйнація яких несе загрозу зникнення не тільки соціальних інституцій, а і розпаду всієї системи існування держави.

Література:

1. Словник. Словник української мови в 11 томах. Стабілізація. Портал української мови та культури. 2005-2024. <https://slovnuk.ua/index.php>
2. Орел М.Г. Ідентифікація типу дестабілізації політичної системи, як передумова підготовки стратегічних рішень у сфері політичної безпеки. Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» № 4, 2017. <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1059>
3. Ситник Г.П. Державне управління національного безпекою України (теорія і практика) [Монографія] / Г.П. Ситник. – К : НАДУ, 2004. – 408 с.